

Bewoners - toen

De weduwe van Ferdinand van Schaick, in bezit van de boerenhofstede de Antoniushoeve en behoorlijk wat land, moeder van vijf kleine kinderen, trouwt in 1920 met Gijsbertus Cornelis van Schaick, ook een boerenzoon en volle neef van haar man (al doet het verschil van de c in hun naam anders vermoeden). Twee jaar weet zij de boerderij alleen gaande te houden. Behalve voor haar eigen kinderen, waarvan de jongste Ferdinand nog een baby is, zorgt ze voor het dochttertje van haar zus die in het kraambed stierf, net als Ferdinand getroffen door de Spaanse griep. Want dat deed je als zus. Ze was vermogend genoeg om knechten in te huren, en – want ook dat deed je gewoon - zal ze hulp hebben gehad van vrouwelijke familieleden. Maar toch, er moest worden gezaaid, verpoot, gewied, geoogst, gehooïd, fruit verwerkt en groente geweckt. Iedere dag moesten de (minstens 30) koeien twee keer gemolken worden en die melk moest 's morgens heel vroeg richting Amsterdam, per handkar. De melkbussen moesten kraakhelder schoon zijn, want zo niet dan bedierf de melk. De oudste meisjes draaiden nog eerder dan gebruikelijk in boerengezinnen mee bij het melken. Het zou in de jaren twintig en dertig allemaal gaan gebeuren: waterleiding en elektriciteit in elk huishouden en bedrijf. Maar Hendrika moest het nog doen met een waterput, olie, en een ton als toilet. Het wassen, strijken en de luiers uitkoken: het was een dagtaak. Voor rouwen om haar geliefde zal nauwelijks tijd zijn geweest. 'Tijd voor de kinderen' namen ouders toen niet, maar misschien moest zij zelfs de basisverzorging door anderen laten doen. Na even overwogen te hebben de hoeve te verkopen besluit ze in te gaan op het huwelijksaanzoek van Gijsbertus, zij is 32, hij 45.

De startpositie van dit paar lijkt beter dan van Hendrika en Ferdinand. In de stallen stonden zeker vijftig runderen (melkkoeien en jongvee), een paar paarden en veulens. Op het erf liepen de kippen, in de wei eigen en kerkschappen. Daarbij hadden ze minstens 30 hectare grond met een deel moestuin. Een knecht en een meid woonden in. Gijsbertus handelt in hypotheek, een bijzonderheid voor een boer, en doet in (Russische) aandelen.

Gijsbertus trekt in bij Hendrika

Hendrika Bon en Gijsbertus van Schaick

1941 Hendrika en Gijsbertus naast de Antoniushoeve op de huwelijksdag van hun dochter Cilia

Bewoners - toen

In dezelfde bedstee in de ouderlijke slaapkamer (hij is er nog) baart Hendrika in 1911 haar eerste kind en in 1931 haar twaalfde (plus twee gestorven jongetjes). Als de oudste, Catharien, in 1940 trouwt, is de jongste, Thea, negen. Het is het type gezinssamenstelling, veel voorkomend, dat een winstgevend boerenbedrijf noodzakelijk en tegelijk mogelijk maakt. Zowel in het huishouden als in het bedrijf zijn de kinderen een arbeidskracht (in huidige termen). In het geval van Hendrika en Gijsbertus loont het. Ze kunnen de zoons Antoon, Herman en Jan bij hun huwelijk een boerderij meegeven, in respectievelijk Uithoorn, Monnikendam en Loenersloot - en/of samen met een hypotheek met goede voorwaarden bij Gijsbertus. Hun dochters krijgen een bruidsschat in geld mee. Op 15 mei 1940 zien Hendrika en Gijsbertus de Duitse troepen langs hun boerderij richting Amsterdam trekken. De bezetting tast zoals overal de Duivendrechtse gemeenschap aan, maar op de Antoniushoeve komen ze de oorlog goed door. Er is genoeg eten om te kunnen delen met de minder gelukkigen op hongertocht. Als andere boeren slachtte ook Gijsbertus illegaal. Het vlees bracht hij naar het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis in Amsterdam. Op de boerderij is een plek waar iemand zich kon verbergen. Of dat ook werkelijk is gebeurd vertelt de overlevering niet. Misschien Antoon en Ferd die niet voor de Arbeitseinsatz naar Duitsland gestuurd wilden worden? Gijsbertus maakt mee dat zijn zoons Herman en Henk vanwege de koloniale oorlog naar Indonesië vertrekken; de dood van Henk niet meer, noch dat diens weduwe trouwt met zijn jongste zoon Jan. Hij overlijdt op 5 juni 1951. Of Hendrika en Gijsbertus gelukkig met elkaar waren kan eigenlijk geen vraag zijn. In dergelijk termen dachten zij niet. Zij had een man nodig voor haar bedrijf en een vader voor haar kinderen. Hij dacht misschien iets meer zo, want hij was verliefd (en al vijftienveertig en nog vrijgezel). Het was een 'goed' huwelijk, gezien de zeven kinderen die ze samen kregen, vier jongens en drie meisjes; en gekeken naar het leven dat ze hun twaalf kinderen konden bieden. In de familie wordt voorzichtig gezegd dat zij van hem is gaan houden.

Ze ging van hem houden

Hendrika Bon en Gijsbertus van Schaik

